

МИСТЕЦЬКО-ОСВІТНЯ ПРАКТИКА

УДК [741:278.147] (073)

Віктор Сухенко

професор кафедри рисунка НАОМА

Навчальна програма з дисципліни “Академічний рисунок”

Анотація. В статті розглянуто навчальну програму з дисципліни “Академічний рисунок”, яка повною мірою функціональна і забезпечує змістовно-процесуальні напрямки роботи викладача відповідно до вимог нових нормативних документів.

Ключові слова: завдання, мета, модуль, метод, побудова, алгоритм рисунка, компетенція, оцінка.

Вступ. Розроблена навчальна програма з дисципліни “Академічний рисунок” пропонується для вищих навчальних закладів III–IV рівня акредитації, є актуальною на сьогодні та забезпечує викладання навчальної дисципліни згідно з новими стандартами вищої освіти у галузі “Мистецтво” за спеціальністю “Образотворче мистецтво”. В основі наукової концепції запропонованої навчальної програми є збереження та розвиток традицій вітчизняної школи реалістичного мистецтва, зокрема дисципліни “Академічний рисунок” як її частини. Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Академічний рисунок” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, спеціаліста, магістра.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є оволодіння студентами певними специфічними закономірностями дисципліни, за допомогою яких відтворюється навколишнє середовище на умовному просторі картинної площини. Програма враховує традиційні та сучасні інноваційні педагогічні технології викладання дисципліни “Академічний рисунок”, специфіку фахової підготовки студентів тощо.

Міждисциплінарні зв'язки. Рисунок – це найбільш синтезована дисципліна спеціально-професійного циклу, яка має прямі зв'язки з предметами “Академічний живопис” і “Скульптура”, курс викладання яких побудовано на основі натурального рисунка.

“Академічний рисунок” також має систему безпосередніх зв'язків з іншими дисциплінами спеціально-професійного циклу, зразок яких наводиться у таблиці.

“Академічний рисунок” має інтеграційні зв'язки з предметами інших навчальних циклів, які будуються на основі наукових методів вивчення.

Таблиця 1. Основні схеми інтеграційних зв'язків навчальних дисциплін

№	«Академічний рисунок» – змістовні модулі	«Академічний живопис» – змістовні модулі та завдання	«Скульптура» – змістовні модулі та завдання
1	«Голова людини»	«Голова людини»	«Чоловічий портрет»
2	«Голова людини з плечовим поясом»	«Голова з плечовим поясом»	«Чоловічий портрет з плечовим поясом»
3	«Оголений торс натурника»	«Оголений торс натурника»	«Рельєф стоячого оголеного натурника»
4	«Оголений торс натурниці»	«Оголений торс натурниці»	«Оголена жіноча фігура»
5	«Оголена чоловіча постать»	«Оголена чоловіча постать»	«Горельєф оголеної чоловічої постаті»
6	«Оголена жіноча постать»	«Оголена жіноча фігура»	«Оголена жіноча фігура»
7	«Оголена чоловіча постать у ракурсі»	«Оголена чоловіча постать у ракурсі»	«Оголена чоловіча постать у складному русі»
8	«Оголена жіноча постать у ракурсі»	«Оголена жіноча фігура у ракурсі»	«Оголена жіноча фігура у складному русі»

Таблиця 2. Система безпосередніх зв'язків дисципліни «Академічний рисунок» з іншими дисциплінами спеціально-професійного циклу

Навчальна дисципліна	Виконання графічного ескіза	Виконання попереднього рисунка	Виконання проєктної графіки	Виконання наочно методичних таблиць	Вивчення методів натурального рисування
Композиція	+	+	+		
Копіювання	+	+			+
Графіка	+	+	+		
Практика театральної декоративного мистецтва	+	+	+	+	
Пластична анатомія		+		+	+
Практика графічного дизайну	+	+	+	+	+
Історія образотворчого мистецтва					+

Структура навчального предмета побудована на основі послідовно мотивованих, дидактично обґрунтованих завдань, які розкривають зміст

навчального предмета. Навчальний предмет вивчається упродовж десяти семестрів і має десять навчально-змістовних модулів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

I – Рисунок голови людини; II – Рисунок голови людини з плечовим поясом; III – Рисунок оголеного чоловічого торса; IV – Рисунок оголеного торса натурниці; V – Рисунок оголеної чоловічої постаті; VI – Рисунок оголеної жіночої постаті; VII – Рисунок оголеної та одягнутої чоловічої постаті у ракурсі; VIII – Рисунок оголеної та одягнутої жіночої постаті у ракурсі; IX – Подвійні академічні постановки двох натурників; X – Рисунок подвійних постановок двох натурниць.

Навчальний модуль – це певний змістовний етап у вивченні навчального предмета, який обмежено тематикою завдань і регулюється дидактичним принципом: “від простого до складного”. Зміст завдань кожного модуля поступово ускладнюється починаючи з “Рисунка голови людини” і закінчуючи “Рисунком подвійної академічної постановки”. Внутрішня структура кожного окремого модуля також побудована на поступовому ускладненні навчальних завдань. Останнє завдання модуля є не тільки контрольним (узагальнюючим) і перехідним до наступного модуля.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Академічний рисунок” є набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок, вмінь з навчального предмета, що формують головні риси майбутнього фахівця.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Академічний рисунок” є засвоєння студентами теорії й практики навчального предмета на основі процесуальних норм (стандартів) сучасної освіти.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати: теорію навчального предмета за напрямками та об’ємом, визначених змістовними модулями навчальної програми; вміти: відтворювати свої теоретичні знання з навчального предмета в практичній діяльності; володіти: моторно-сенсорною культурою натурального рисування. Зокрема знати та вміти:

- методи рисунка “обрубковка” та здійснювати його на практиці;
- алгоритм тривалого рисунка і здійснювати його на практиці;
- алгоритм короткочасного рисунка і здійснювати його на практиці;
- методи “наскрізного” рисування і здійснювати його на практиці;
- методи геометричного (зовнішнього) обґрунтування моделі зображення і здійснювати його на практиці;
- методи анатомічного і морфологічного (внутрішнього) обґрунтування моделі зображення і здійснювати його на практиці;
- наукові методи «індукції» та «дедукції» і здійснювати їх на практиці;

- методи побудови “парної форми” відносно до “головної” (серединної) лінії моделі зображення і здійснювати їх на практиці;
- методи побудови “комбінованої” форми моделі зображення на основі комбінаторики геометричних тіл і здійснювати їх на практиці;
- методи “образної” конструкції та здійснювати їх на практиці;
- методи візування – “метод горизонталей”, “метод вертикалей” і здійснювати їх на практиці;
- метод “розтертої лінії” в аналітичному рисунку; використання на практиці;
- методи попереднього аналізу та споглядання моделі зображення;
- теорію закономірностей руху світлотіні по формі, а також тонових градацій, контрастів у рисунку і використовувати їх на практиці;
- теорію побудови зображення на основі законів аксонометричних проєкцій, прямої перспективи і використовувати їх на практиці.

У своїй практичній роботі студент повинен відтворювати наступний алгоритм натурного рисування:

I етап – “схематизація” – 1) компоновання – організація рівноваги зображальної площини та визначення масштабу моделі зображення; 2) визначення загальних пропорцій моделі зображення;

II етап – “типізація” – 1) побудова моделі зображення: а) *конструктивної*, б) *анатомічної*, в) *перспективної*; 2) передача за допомогою світлотіні: а) *об’єму*, *фактури моделі зображення*, б) *умовного простору картинної площини*;

III етап – “індивідуалізація” – 1) деталізація – детальний аналіз моделі зображення; 2) узагальнення, підпорядкування цілісному сприйняттю всієї композиції зображення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 1450 годин, 40 кредитів ECTS.

1.4. Форми вивчення навчальної дисципліни.

Навчальна програма передбачає наступні форми вивчення навчальної дисципліни: а) практичної; б) самостійної; в) індивідуальної. Різноманітність форм вивчення навчальної дисципліни забезпечується навчальними годинами, об’єм яких визначається навчальним планом:

- практичні години – основна форма вивчення предмета, яке здійснюється в аудиторних умовах під керівництвом викладача;
- самостійні години – основна форма закріплення, вдосконалення і систематизації знань, вмінь, що їх набули студенти під час аудиторних занять, а також самостійної роботи здійснюється під загальним керівництвом викладача;
- індивідуальні години – форма індивідуальної роботи викладача зі студентами, вони плануються за окремим розкладом.

1.5. Форми методів викладання

Навчальна дисципліна «Академічний рисунок» є практичною дисципліною, яка включає в себе практичну й теоретичну частини. *Мета теоретичної частини* – вивчення певних закономірностей зображення графіч-

ними засобами на картинній площині, які мають наукове обґрунтування. Методи теоретичного вивчення дисципліни – лекція, співбесіда, семінар, конспектування. *Мета практичної частини* – формування у студентів певних моторно-сенсорних навичок натурального рисування, графічної техніки та практичного алгоритму під час виконання навчальних завдань. Головним методом практичного вивчення предмета є метод натурального рисування, інколи використовується метод рисунка з уяви та метод рисунка з пам'яті. Натурне рисування – це традиційний метод вітчизняної школи рисунка, який ґрунтується на безпосередньому вивченні навколишнього світу та його відображенні на основі дидактичних принципів «наочності» та «науковості» навчання. У свою чергу метод натурального рисування виражається у двох формах навчального завдання – тривалій та короткочасній. Тривале завдання – є головним завданням з вивчення навчального предмета, яке здійснюється за певним практичним алгоритмом.

Методи тривалого рисунка: 1) метод спостереження природи; 2) метод відтворення зображення; 3) метод демонстрації; 4) метод педагогічного рисунка.

А також *загальнонаукові методи:* 1) індукції та дедукції; 2) аналізу та синтезу.

Короткострокове завдання – виконується за короткий час, постійно чергується з тривалим завданням, та має обмежену навчальну мету.

Методичні рекомендації

На сьогодні методологічним монополістом на різних рівнях художньої освіти є принцип академічного рисунка, універсальні методи якого формують художні професії різних спеціалізацій. Академічний рисунок як різновид навчального рисунка сформовано на традиціях реалістичного мистецтва. Він вивчає і відображає природу в комплексі, як того вимагають закони станкової композиції, тобто – форму, конструкцію, рух тону по формі і в просторі, перспективні явища, фактуру, всебічні контрасти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Зміст дисципліни за модулями побудовано на основі нормативних стандартів навчального плану та ОПП (освітньо-професійної програми). Водночас укладач залишає за собою право вільно будувати послідовність змістовних модулів та їхніх завдань, що не створює перешкод змісту вимог ОПП (додаток А; пункт 6,5).

Модуль І. Рисунок голови людини

Лекція 1.1. Академічний навчальний рисунок та його особливості. Методи зображення об'єму на площині – 2 години.

Практичні заняття:

1. Гіпсова голова людини з античного зліпка. *Мета:* вивчення конструктивної будови голови людини на зразках з античних зліпків. *Термін виконання* – 28 годин.

2. Голова натурника. *Мета*: вивчення пластико-конструктивної будови голови натурника. *Термін виконання* – 30 годин.

3. Голова людини у трьох поворотах. *Мета*: вивчення конструктивної будови голови людини у перспективному скороченні. *Термін виконання* – 38 годин.

4. Голова людини в ракурсі. *Мета*: вивчення пластико-конструктивної будови голови людини у ракурсному скороченні. *Термін виконання* – 32 години.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- Короткочасні рисунки та замальовки голови людини з натури та пам'яті.
- Копіювання. Вивчення рисувальної техніки кращих майстрів рисунка.

Модуль II. Рисунок голови людини з плечовим поясом.

Лекція 2.1. Вивчення анатомічного і конструктивного зв'язку голови людини з плечовим поясом – 2 години.

Практичні заняття:

1. Голова людини з оголеним плечовим поясом. *Мета*: вивчення анатомічної і конструктивної будови голови з плечовим поясом. *Термін виконання* – 34 години.

2. Голова людини з оголеним плечовим поясом у ракурсі та в нахилі. *Мета*: вивчення анатомічної та конструктивної будови голови з плечовим поясом у ракурсному і перспективному скороченні. *Термін виконання* – 34 години.

3. Голова людини з оголеним плечовим поясом та рукою. *Мета*: вивчення конструктивної будови голови з плечовим поясом та рукою. *Термін виконання* – 38 годин.

4. Оголений торс людини в сидячому положенні. *Мета*: вивчення конструктивного складу торса натурника в сидячому положенні. *Термін виконання* – 38 годин.

5. Портрет людини з руками. *Мета*: набуття навичок у рисунку одягнутої постаті людини з передаванням її індивідуальної характеристики. *Термін виконання* – 34 години.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- Начерки та замальовки людини оголеної та в одязі, що виконуються різноманітними матеріалами.
- Начерки з натури та з пам'яті групи людей, взаємодія їх. Копіювання.

Модуль III. Рисунок оголеного торса натурника

Лекція 3.1. Рух форми у просторі. Анатомічні знання та практичне використання їх для зображення форм чоловічого торса – 2 год.

Практичні заняття:

1. Торс оголеної людини у положенні стоячи. *Мета*: вивчення анатомічної та конструктивної будови людини у стоячому положенні. *Термін виконання* – 38 годин.

2. Торс оголеного натурника зображений зі спини. *Мета:* вивчення конструктивно-пластичної будови торса людини зі спини. *Термін виконання* – 34 години.

3. Постаць натурника у помірному русі. *Мета:* вивчення анатомічної та конструктивної будови чоловічої постаті у русі. *Термін виконання* – 36 годин.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- Начерки з натури і з пам'яті торса та постаті людини. Копіювання.
- Начерки. Статика, рух, застосування лінії та тону.

Модуль IV . Рисунок оголеного торса натурниці

Лекція 4.1. Анатомічні особливості форм жіночого оголеного торса – 2 години.

Практичні заняття:

1. Рисунок кінцівок людини. *Мета:* вивчення морфологічної, анатомічної та конструктивної будови кінцівок людини. *Термін виконання* – 34 години.

2. Оголена стояча жіноча напівфігура зі спини. *Мета:* вивчення анатомічної та конструктивної будови жіночого торса зі спини. *Термін виконання* – 34 години.

3. Постаць натурниці в положенні “контрапосту” у нескладному русі. *Мета:* вивчення пластико-анатомічної будови жіночої постаті. *Термін виконання* – 38 годин.

4. Оголена жіноча сидяча напівфігура зі спини. *Мета:* вдосконалення практичних навичок у рисунку оголеного жіночого торса. *Термін виконання* – 32 години.

5. Жіноча оголена сидяча напівфігура у русі. *Мета:* вивчення анатомічної та конструктивної будови жіночого торса у русі. *Термін виконання* – 38 годин.

Завдання для самостійної роботи студентів:

Композиційне вирішення академічного завдання.

Начерки з натури та пам'яті з різних точок. Копіювання.

Модуль V. Рисунок оголеної чоловічої постаті

Лекція 5.1. Пропорції чоловічої постаті, її пластичність та динамічність. Застосування м'яких рисувальних матеріалів на кольоровому тлі – 2 години.

Практичні заняття:

1. Оголена чоловіча постаць у русі з опорою на одну ногу. *Мета:* вдосконалення навичок у рисунку постаті людини в положенні “контрапосту”. *Термін виконання* – 34 години.

2. Фігура оголеного натурника з драпіруванням. *Мета:* вивчення взаємозв'язку ритму форм тіла людини та складок тканини. *Термін виконання* – 36 годин.

3. Оголена чоловіча постаць у нескладному русі. *Мета:* вивчення анатомо-конструктивної будови постаті в динаміці. *Термін виконання* – 38 годин.

Завдання для самостійної роботи студентів

- Начерки. Рисування різних за фактурою драпіровок.
- Знайомство з бібліографічним матеріалом на дану тему.

Модуль VI. Рисунок оголеної жіночої постаті

Лекція 6.1. Виявлення динаміки у статичній постановці. Використання туші, гуаші, темпер для короткочасних зарисовок до кожної постановки – 2 години.

Практичні заняття:

1. Постать оголеної натурниці. *Мета:* вдосконалення практичних навичок у рисунку оголеної жіночої постаті. *Термін виконання* – 34 години.

2. Постать оголеної натурниці в русі. *Мета:* конструктивне вирішення постаті з погляду на її рух. *Термін виконання* – 34 години.

3. Постать оголеної натурниці в нескладному розвороті. *Мета:* вдосконалення навичок рисунка форм у перспективному скороченні. *Термін виконання* – 34 години.

4. Постать оголеної натурниці в складному русі. *Мета:* вивчення побудови форм жіночої фігури та виявлення активності руху. *Термін виконання* – 38 години.

5. Постать оголеної натурниці в нескладному ракурсі. *Мета:* вивчення форм жіночої фігури у ракурсному скороченні. *Термін виконання* – 34 години.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- Рисунок гіпсової постаті (позаурочне). Начерки, короткочасні рисунки. Використання різних матеріалів (вугіль, сангіна, соус, сепія, туш, гуаш).

Модуль VII. Рисунок оголеної та одягненої чоловічої постаті у ракурсі

Лекція 7.1. Ракурси – візуальне скорочення розмірів постаті людини у просторі – 2 години.

Практичні заняття:

1. Сидяча на східцях постать оголеного натурника. *Мета:* вивчення конструктивної особливості форми постаті, що перебуває на різних площинах. *Термін виконання* – 34 години.

2. Постать оголеного натурника в активному розвороті. *Мета:* вивчення пластичної особливості форм постаті, що перебуває в динаміці. *Термін виконання* – 38 годин.

3. Постать оголеного натурника в активному розвороті і ракурсі. *Мета:* вивчення пластики форм фігури, що перебуває в динаміці і ракурсі. *Термін виконання* – 36 годин.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- Начерки постатей в різному положенні у складних ракурсах.

Модуль VIII. Рисунок оголеної та одягненої жіночої постаті у ракурсі

Лекція 8.1. Виявлення пропорцій та характерних рис жіночої моделі, що знаходиться в ракурсі. Зображення голови, кистей рук, стоп у ракурсі – 2 години.

Практичні заняття:

1. Одягнена постать у ракурсі. *Мета:* набуття навичок у рисунку одягненої постаті людини в ракурсному скороченні. *Термін виконання* – 36 годин.

2. Оголена постать в інтер'єрі з предметами побуту. *Мета:* набуття навичок у рисунку оголеної постаті в навколишньому середовищі. *Термін виконання* – 34 години.

3. Постать оголеної натурниці, що лежить на боці. *Мета:* вивчення пластичного складу постаті натурниці у ракурсі. *Термін виконання* – 36 годин.

4. Постать оголеної натурниці, що лежить на різних площинах. *Мета:* вивчення форм жіночої постаті у перспективному скороченні. *Термін виконання* – 36 годин.

5. Оголена жіноча модель у складному ракурсі. *Мета:* вдосконалення навичок тривалого рисунка жіночої постаті в ракурсі. *Термін виконання* – 38 годин.

Завдання для самостійної роботи студентів

Начерки постатей в різному положенні для подальшої роботи над ракурсами.

Модуль ІХ. Подвійні академічні постановки двох натурників

Лекція 9.1. Зв'язок фігур, середовища в інтер'єрі, перекриття об'ємів, плановість. Особливості предметного тону: світловий потік, локальний і опосередкований тон, формування світлового середовища – 2 години.

Практичні заняття:

1. Два оголених натурники: один – стоїть, інший – сидить. *Мета:* вивчення просторово-тонової побудови фігур двох натурників. *Термін виконання* – 52 години.

2. Два оголених натурники, один – лежить, інший – сидить. *Мета:* вивчення методів перспективно-тонової побудови фігур натурників у складних ракурсах. *Термін виконання* – 56 годин.

Завдання для самостійної роботи студентів:

Виконати 3–4 зарисовки (розкадровки) для композиційного вирішення аркуша.

Модуль Х. Подвійні академічні постановки двох натурниць

Лекція 10.1. Взаємодія двох фігур у просторі. Тональна композиція. Вирішення горизонталей, вертикалей, діагоналей у побудові композиції рисунка – 2 години.

Практичні заняття:

Дві постаті оголених натурниць, які сидять на площинах різного рівня. *Мета:* вивчення методів перспективно-тонової побудови двох фігур. *Термін виконання* – 88 годин.

Державний іспит. Дві фігури оголених натурниць: одна – сидить, інша – лежить. *Мета:* узагальнення практичних навичок натурального рисування, набутих студентами за повний курс навчання. *Термін виконання* – 90 годин.

Завдання для самостійної роботи студентів:

Пошуки оптимального варіанту композиційної й тонованої конструкції.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

3.1. Форми контролю, їхній зміст та методи

Форми контролю	Методи контролю	Мета контролю	Термін проведення
Поточний	<ul style="list-style-type: none"> етапний перегляд усне опитування 	Корекція та діагностика знань, вмій студентів	Постійно, упродовж занять
Рубіжний	<ul style="list-style-type: none"> ККР (комплексна контрольна робота) перегляд практичних робіт (семестровий, атестаційний, модульний) усне опитування 	Перевірка знань і вмій студентів за певний період навчання	По закінченні семестру або навчального модуля
Підсумковий	Здійснюється методом підсумовування оцінок за повний курс навчання	Визначення рівня кваліфікації студента з навчального предмета	Наприкінці повного курсу навчання
Іспит	Практична робота	Перевірка фактичних знань та вмій студента	Згідно з навчальним планом
Диференційний залік	Перегляд практичних робіт	Перевірка наявності прак. робіт студента за певний період навч.	Згідно з навчальним планом
Державний іспит	<ul style="list-style-type: none"> перегляд усне опитування практична робота 	Відповідність знань та вмій студентів кваліфікаційним характеристикам майбутнього фахівця	За розкладом державних іспитів

3.2. Організація самостійної роботи студента.

Одним з головних напрямків роботи викладача у світлі сучасної європейської освіти та відповідності стандартам ОКХ (освітньо-кваліфікаційної характеристики) є здатність студента до самоосвіти.

Самостійна робота студента поділяється на два напрямки:

- 1) самостійна робота в аудиторії;
- 2) самостійна робота поза аудиторією.

Самостійна робота студента в аудиторії планується і скеровується безпосередньо викладачем.

Основними методами роботи викладача під час самостійної роботи студента в аудиторних умовах є:

- 1) метод індивідуальної роботи зі студентами;

2) метод визначення типових помилок студентів та виправлення їх за допомогою:

- а) педагогічного рисунка;
- б) бесіди;
- в) евристичної бесіди;
- г) допоміжних запитань;
- д) демонстраційних зразків.

Самостійна робота студента поза аудиторією також планується і скеровується викладачем, та має за мету:

- 1) закріплення, систематизацію та вдосконалення знань, вмінь, навичок, набутих студентом в аудиторних умовах;
- 2) набуття навичок та вмінь до самоосвіти;
- 3) набуття знань та вмінь несистемного характеру;
- 4) відтворення власного творчого потенціалу.

3.3. Завдання самостійної роботи (домашнє завдання) мають певну номенклатуру і циклічність виконання їх.

Основна номенклатура самостійної роботи студента:

- 1) начерки і замальовки (голови, постаті оголеної та одягненої людини, груп людей);
- 2) рисунок з пам'яті аудиторних завдань;
- 3) рисунок гіпсів голови і постаті;
- 4) анатомічні замальовки;
- 5) автопортрет;
- б) тематичне рисування.

Основою рисунка є рисувальний папір за розміром формату аркуша А-2, А-1.

4. Засоби діагностики успішності навчання

4.1. Перелік компетенції. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Академічний рисунок» відповідно до вимог ОКХ у студентів формуються наступні компетенції.

Соціально-особистісні:

- здатність навчатися;
- здатність до критики й самокритики;
- креативність, здатність до системного мислення;
- наполегливість у досягненні мети.

Загальнонаукові:

- базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки;
- базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння загально-професійних дисциплін.

Інструментальні:

- навички у пошуку інформації, здатність аналізувати її;
- дослідницькі навички.

Професійні:

- базові уявлення про різноманітність об'єкта діяльності;
- здатність використовувати теоретичні знання й практичні навички для оволодіння основами теорії й методами в творчого процесу;
- володіння методами спостереження, аналізу;
- володіння методологією і методами пізнання творчої діяльності при вирішенні професійних завдань;
- здатність до сприйняття і переживання образу. змісту творів усіх видів мистецтва;
- здатність до творчої ініціативи;
- здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, виховання широкої художньо-естетичної культури і смаку.

4.2. Спеціально-професійні компетенції

I. Використання теоретичних знань та практичних навичок у натурному рисунку: 1) гіпсової голови людини; 2) голови живої людини; 3) голови людини з плечовим поясом; 4) портрета людини з руками; 5) гіпсової постаті людини; 6) постаті оголеної людини; 7) постаті одягнутої людини; 8) постаті оголеної людини в русі; 9) постаті оголеної людини в ракурсі; 10) постаті оголеної людини в складному русі та ракурсі; 11) постаті двох оголених натурників чи натурниць.

II. Застосування теоретичних знань і практичних вмінь у виконанні: 1) тривалого рисунка; 2) короткочасного рисунка.

III. Використання теоретичних знань та застосування практичних вмінь у навчальному рисунку, законів лінійної перспективи під час побудови умовного простору картинної площини.

IV. Використання теоретичних знань з навчальної дисципліни “Пластична анатомія людини” та застосування цих знань у практиці натурального рисування.

V. Відтворення практичного алгоритму під час натурального рисування у рисунку: 1) голови людини; 2) постаті оголеної людини; 3) постаті одягнутої людини; 4) постаті оголеної людини в ракурсі.

VI. Застосування наукових принципів індукції та дедукції в натурному рисуванні.

VII. Використання теоретичних знань та практичних навичок з закономірностей образотворчої грамоти у начальному рисунку.

VIII. Використання теоретичних знань і практичних навичок у володінні такими графічними техніками та матеріалами, як: олівець графітний, сангіна, сепія, соус «мокрый», вугіль.

IX. Використання наукових методів аналізу й синтезу в натурному рисуванні.

4.3. Оцінка знань та вмінь студентів за бальною системою.

Під час засвоєння стандартів і норм навчального рисунка, знання і вміння студентів зводяться до загального знаменника відповідно до кваліфікаційних вимог майбутнього спеціаліста. І хоча завдання з рисунка мають у

своїй основі формально-утилітарний ценз, без образного осмислення якого навіть у рисунку гіпсових моделей рисування неможливо. Водночас, традиційно орієнтована художня школа під час оцінювання практичної роботи студента не використовує таку категорію, як «художня виразність», аби уникнути суб'єктивного тлумачення його. Тому до уваги береться тільки об'єктивна категорія оцінки якості рисунка, тобто образотворча грамотність, що базується на наукових принципах навчального рисунка.

Оцінку *“відмінно”* отримує студент, який виконує всі попередньо визначені вимоги до навчального рисунка на високому кваліфікаційному рівні.

Оцінку *“добре”* отримує студент, який виконує всі попередньо визначені вимоги до навчального рисунка на високому кваліфікаційному рівні, але припускається помилок у своїй роботі за пунктами III. 5, 6 (див. розділ I, пункт 1.3).

Оцінку *“задовільно”* отримує студент, який виконує всі попередньо означені кваліфікаційні вимоги до навчального рисунка на належному рівні, але припускається помилок, окрім пунктів III. 5, 6 за пунктами II. 3, 4 (див. розділ I, пункт 1.3).

Оцінку *“незадовільно”* отримує студент, який у власній практичній роботі припускається помилок, окрім пунктів III. 5, 6; II. 3, 4 за пунктами I, 2 (див. розділ I, пункт 1.3).

УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА ПО ДИСЦИПЛИНЕ «АКАДЕМИЧЕСКИЙ РИСУНОК»

Виктор Сухенко

Аннотация. В статье рассмотрена учебная программа по дисциплине «Академический рисунок», которая в полной мере функциональна и полностью обеспечивает содержательно-процессуальные направления работы преподавателя в соответствии с требованиями новых нормативных документов.

Ключевые слова: задание, цель, модуль, метод, алгоритм рисования, компетенция, оценка.

TRAINING PROGRAMME IN THE SUBJECT «ACADEMIC DRAWING»

Victor Sukhenko

Annotation. In article describes training program for the subject of «Academic drawing», which is fully functional and completely meaningful-procedural directions of the teacher in the light of new regulations.

Key words: task, purpose, module, method, the algorithm of drawing, competence, judgment.